

Declarația Tiroleză

privind cele mai bune practici în sporturile montane

„Extinde-ți limitele, ridică-ți spiritul și țintește spre vârf”

**Adoptat de conferința Viitorul Sporturilor Montane, Innsbruck, 6-8 septembrie
2002**

Traducere Mihai Stănescu & Frank Schobel

În toată lumea, milioane de oameni practică drumeția montană și alpinismul. În numeroase țări sportul a devenit un factor important al vieții cotidiene.

Aproape nici o altă activitate nu atinge o arie motivațională atât de largă precum sporturile montane. Acestea oferă oamenilor oportunitatea de a-și atinge obiectivele personale și de a urmări o activitate semnificativă pe tot parcursul vieții. Motivele pentru a practica sporturi montane găsești de la o sănătate mai bună, de la plăcerea mișcării, de la contactul cu natura și cu semenii tăi până la farmecul explorării și la adrenalina aventurii.

Declarația Tiroleză privind cele mai bune practici în sporturile montane adoptată de conferința Viitorul Sporturilor Montane la Innsbruck în data de 8 septembrie 2002, cuprinde un set de valori și principii cu scopul de a oferi sprijin unei practici cât mai bune în sporturile montane. Acestea nu sunt reguli sau instrucțiuni detaliate, ci mai degrabă:

1. Definesc valorile fundamentale actuale în sporturile montane
2. Conțin principii și reguli de conduită pentru aceste activități
3. Formulează criteriile etice pentru adoptarea deciziilor în situații conflictuale
4. Prezintă principiile etice după care publicul poate judeca sporturile montane
5. Prezintă începătorilor valorile și principiile morale ale sportului pe care aceștia îl practică.

Scopul Declarației Tiroleze este să ajute la valorificarea potențialului nativ al sporturilor montane pentru recreere și realizare personală, ca și pentru promovarea dezvoltării sociale, înțelegere culturală și conștientizare a problemelor de mediu. Pentru aceasta, Declarația Tiroleză ia în considerare valorile tradiționale nescrise și codurile de conduită inerente în sport, dezvoltându-le pentru a îndeplini cerințele prezentului. Valorile fundamentale pe care se bazează Declarația Tiroleză sunt valabile pentru toate persoanele implicate în sporturi montane, oriunde în lume, indiferent ca sunt pasionați de drumeție, de escalada sportivă sau de căutarea și depășirea limitelor proprii în alpinismul de altitudine. Chiar dacă unele dintre principiile de conduită sunt relevante numai pentru o mică elită, majoritatea recomandărilor formulate în Declarația Tiroleză se adresează întregii comunități a practicanților de sporturi montane. Prin intermediul sugestiilor prezentate sperăm să sensibilizăm în special tinerii, aceștia reprezentând viitorul sporturilor montane.

Declarația Tiroleză adresează practicanților sporturilor montane următoarele apeluri:

- acceptați riscurile acestor activități și asumați-vă responsabilitate
- corelați-vă scopurile propuse cu nivelul de pregătire și cu echipamentul necesar disponibil
- da-ți dovada de fair play și raportați cinstit
- straduți-vă să acționați după aceste reguli de conduită și nu încetați niciodată să învățați
- fiți toleranți, respectuoși și ajutați-vă reciproc
- protejați caracterul sălbatic și natural al munților și al stâncilor
- acordați sprijin comunităților locale și dezvoltării durabile a acestora.

Declarația Tiroleză se bazează pe următoarea ierarhie de valori:

- Demnitate umană – premisa că oamenii s-au născut liberi și egali în demnitate și drepturi și ca trebuie să se trateze unii pe alții în spirit camaraderesc. O atenție deosebită trebuie acordată egalității drepturilor dintre bărbați și femei.
- Viață, libertate și fericire – ca drepturi inalienabile ale persoanei și cu o responsabilitate specială în sporturile montane de a proteja drepturile comunităților din zona de munte.
- Natură intactă – ca angajament de a proteja valorile ecologice și caracteristicile naturale ale munților și pereților de stâncă din lumea întreagă. Aceasta include protecția speciilor de floră și faună amenințate cu dispariția, a ecosistemelor și a peisajului.
- Solidaritate – ca oportunitate prin intermediul practicării sporturilor montane pentru promovarea muncii în echipă, cooperării și înțelegerii și pentru depășirea barierelor de sex, vârstă, naționalitate, nivel de pregătire, origine etnică și socială, religie sau credință.
- Realizare personală – ca șansă prin intermediul practicării sporturilor montane de a face progrese semnificative spre obiective importante și de a atinge împlinirea personală.
- Adevăr – ca recunoaștere a faptului că în sporturile montane onestitatea este esențială pentru evaluarea realizărilor. Dacă arbitrarul înlocuiește adevărul, evaluarea performanței alpine devine imposibilă.
- Excelență – ca oportunitate prin intermediul practicării sporturilor montane de a lupta pentru obiective niciodată realizate anterior și de a stabili standarde superioare.
- Aventură – ca recunoaștere a faptului că în sporturile montane un factor esențial îl constituie managementul riscului prin intermediul judecății, nivelului de pregătire și responsabilității personale. Diversitatea sporturilor montane permite oricui să-și aleagă propria aventură, în care nivelul de pregătire și pericolele să se afle în echilibru.

Articolele, Principiile și Normele Declarației Tiroleze

Articolul 1 – Responsabilitatea individuală

PRINCIPIU: Drumeții și alpiniștii își desfășoară activitatea în situații în care există risc de accidente și în care ajutorul din exterior poate să fie limitat. Conștientizând acest lucru, aceștia își desfășoară activitatea pe propria răspundere și responsabili fiind de propria siguranță. Acțiunile indivizilor nu trebuie să pună în primejdie pe cei din jurul lor și nici mediul inconjurător.

1. Ne alegem obiectivele în concordanță cu nivelul de pregătire actual al celor din echipă și în concordanță cu condițiile de mediu de pe munte. Retragerea trebuie să fie o opțiune validă.
2. Ne asigurăm că avem pregătirea adecvată pentru atingerea obiectivului, că am planificat ascensiunea sau excursia cu atenție și că am îndeplinit preparativele necesare.
3. Ne asigurăm că suntem echipați corespunzător pentru fiecare excursie și că știm să utilizăm echipamentul pe care îl avem la dispoziție.

Articolul 2 – Spiritul de echipă

PRINCIPIU: Membrii unei echipe trebuie să fie pregătiți să facă compromisuri pentru a echilibra interesele și nivelul de pregătire al tuturor celor din grup.

1. Fiecare membru al echipei trebuie să fie preocupat și responsabil pentru siguranța membrilor echipei sale.
2. Nici un membru al echipei nu trebuie lăsat singur dacă există riscuri privind integritatea sa.

Articolul 3 – Comunitatea drumeților și alpiniștilor

PRINCIPIU: Datorăm respect egal fiecărei persoane pe care o întâlnim pe munte sau în perete. Chiar în medii izolate și situații de stres, nu trebuie să uităm să-i tratăm pe ceilalți așa cum dorim să fim tratați noi înșine.

1. Facem tot ceea ce putem pentru a nu-i pune pe alții în pericol și îi avertizăm asupra pericolelor potențiale.
2. Ne asigurăm că nimeni nu este discriminat.
3. Ca vizitatori, respectăm regulile locale.
4. Nu stânjenim sau deranjăm pe ceilalți mai mult decât necesar. Îi lăsăm pe cei mai rapizi ca noi să treacă. Nu ocupăm trasee pe care și alții așteaptă să le parcurgă.
5. Rapoartele noastre de tură reflectă chiar și în detaliu în mod corect realitatea.

Articolul 4 – Vizitarea țărilor străine

PRINCIPIU: Ca oaspeți ai unor culturi străine, trebuie să ne purtăm întotdeauna politicos și rezervat față de cei de acolo – gazdele noastre. Vom respecta munții sfinți și alte locuri sacre, căutând să sprijinim localnicii și economia acestora. Înțelegerea culturilor străine este parte a unei experiențe alpine complete.

1. Tratați întotdeauna pe cei din țara gazdă cu amabilitate, toleranță și respect.
2. Respectați strict toate regulamente alpine implementate de țara gazdă.
3. Este recomandabil ca înainte de începerea călătoriei, pentru a ne îmbunătăți nivelul de înțelegere a locuitorilor săi și a mediului acestora, să ne informăm temeinic asupra istoriei, societății, structurii politice, artei și religiei țării vizitate. În caz de nesiguranță politică, solicitați ajutorul oficialităților.
4. Pentru a putea comunica în limba țării gazdă, este bine să ne însușim ceva cunoștințe elementare ale acesteia: formule de întâmpinare, „vă rog” și „mulțumesc”, zilele săptămânii, timpul, numere, etc. Este întotdeauna uimitor cât de mult poate îmbunătăți calitatea comunicării această mică investiție. Prin aceasta contribuim la înțelegere reciprocă între culturi.
5. Niciodată nu respingeți ocazia de a împărtăși experiența alpină localnicilor interesați. Acțiuni comune cu alpiniști din țara gazdă reprezintă cele mai bune ocazii pentru stabilirea unui schimb de experiență.
6. Evităm cu orice preț să aducem ofense convingerilor religioase ale gazdelor noastre. De exemplu, în locuri unde este inacceptabil din motive sociale sau religioase de a ne expune pielea, respectăm acest lucru. Chiar dacă anumite forme de expresie ale altor religii ne sunt neînțelese, vom fi întotdeauna toleranți și ne vom abține în a emite judecăți.
7. Oferim tot ajutorul posibil localnicilor care au nevoie de el. Medicul expediției este adesea în măsură să ajute în mod decisiv persoane grav bolnave.
8. Pentru a ajuta economic pe cât posibil comunitățile montane din zonele pe care le vizităm, cumpărăm produse locale și apelăm la serviciile locale.
9. Suntem încurajați să sprijinim comunitățile montane locale, inițiind și susținând facilitățile care favorizează o dezvoltare durabilă, ca de exemplu cursuri și servicii educaționale sau inițiative economice ecologice.

Articolul 5 – Responsabilităților ghizilor montani și a altor lideri

PRINCIPIU: Ghizii montani profesioniști, alți lideri și membrii grupurilor trebuie cu toții să înțeleagă rolurile fiecăruia și să respecte libertățile și drepturile altor grupuri și indivizi. Pentru a fi pregătiți, ghizii, liderii și membrii grupurilor trebuie să înțeleagă cerințele, pericolele și riscurile obiectivului lor, să aibă nivelul de pregătire necesar, experiență și echipament adecvat și să verifice vremea și celelalte condiții de mediu.

1. Ghidul sau liderul își informează clientul sau grupul despre riscul inerent al unei ascensiuni și despre nivelul de pericol momentan, implicându-i în procesul de decizie dacă aceștia au o experiență corespunzătoare.
2. Pentru a asigura o experiență plăcută și instructivă, ruta aleasă trebuie să țină cont de nivelul de pregătire și experiența al clientului sau al grupului.
3. Dacă este necesar, ghidul sau liderul atrage atenția asupra limitelor pregătirii sale și, dacă este cazul, își îndrumă clienții sau grupul către colegi mai competenți. Constituie responsabilitatea clienților și membrilor grupurilor să atragă atenția ghidului dacă ei consideră că un risc sau pericol este prea mare. În acest caz trebuie să insiste pentru o retragere sau pentru luarea în considerare a unei opțiuni alternative.
4. În cazul cățărărilor extreme și a ascensiunilor la mare altitudine, ghizii și liderii trebuie să-și informeze cu atenție clienții sau grupurile asupra situației pentru a se asigura că toți sunt pe deplin conștienți de limitele ajutorului pe care ghizii și liderii îl pot acorda.
5. Ghizii locali îi informează pe colegii vizitatori despre particularitățile zonei lor și despre condițiile actuale de mediu.

Articolul 6 – Urgențele, accidentele mortale

PRINCIPIU: Pentru a fi pregătiți pentru urgențe și situații care implică accidente grave sau moartea, toți participanții la sporturi montane trebuie să înțeleagă în mod clar riscurile și pericolele la care se expun. Ei trebuie să fie conștienți de necesitatea de a avea deprinderi și cunoștințe specifice pentru astfel de incidente și ca este necesar să posede și echipamentele necesare în acest scop. Toți participanții trebuie să fie gata să ajute pe alții în cazul unei urgențe sau a unui accident. De asemenea ei trebuie să fie pregătiți să înfrunte consecințele unei tragedii.

1. Ajutorul acordat cuiva aflat în dificultate are absolută prioritate asupra atingerii obiectivelor pe care ni le-am propus. Salvarea unei vieți sau reducerea gravității leziunilor unei persoane rănite valorează cu mult mai mult decât cea mai dificilă premieră.
2. Într-o situație de urgență, dacă asistența din afară nu este disponibilă și ne aflăm în situația de a da ajutor, trebuie să fim pregătiți să oferim tot sprijinul posibil persoanelor aflate în dificultate, atât cât este posibil fără a ne pune pe noi înșine în pericol.
3. Unei persoane care este rănită grav sau pe moarte trebuie să i se ofere tot confortul posibil și ajutor pentru supraviețuire.
4. Într-o zonă îndepărtată, dacă nu este posibilă recuperarea corpului unui decedat, locația trebuie documentată cât mai exact cu putință, precum și orice indiciu asupra identității decedatului.
5. Bunurile personale, cum sunt: aparat de fotografiat, jurnal, caiet, fotografii, scrisori și orice alte efecte personale, trebuie păstrate și înmânate familiei.
6. În nici un caz nu vor fi publicate fotografii ale decedatului fără consimțământul prealabil al familiei.

Articolul 7 – Acces și conservare

PRINCIPIU: Credem că libertatea de acces în munți și la pereți într-o manieră responsabilă este un drept fundamental. Trebuie întotdeauna să ne desfășurăm activitățile cu grijă față de mediu și să ne angajăm activ în protecția naturii. Respectăm restricțiile de acces și reglementările încheiate de comun acord între cățărători și organizațiile de protecția mediului sau autorități.

1. Respectăm măsurile de protecție a naturii și a mediului înconjurător în zonele de practicarea sporturilor de munte și milităm printre cățărătorii să acționeze în consecință. Evitând pe cât posibil zgomotul, încercăm să reducem la minim perturbarea faunei.
2. Dacă este posibil, ne apropiem de destinație folosind mijoc de transport în comun sau, pentru a reduce traficul rutier în cazul grupurilor, vom utiliza pe cât posibil cât mai puține autovehicule.
3. Pentru a evita eroziunea și a nu deranja fauna, vom folosi în timpul marșului de apropiere și în timpul coborârii numai potecile existente, în speța cele marcate în acest sens, iar în lipsa acestora vom alege rută cu impactul ecologic cel mai redus.
4. În timpul perioadelor de împerechere și cuibărire al speciilor ce viețuiesc pe stânci, respectăm cu strictete restricțiile sezoniere de acces. Imediat ce luăm la cunoștință despre activități de împerechere și cuibărire, înștiințăm pe ceilalți cățărători și vom lua toate măsurile ca zona de cuibărit să nu mai fie accesată.
5. În timpul premierelor, suntem atenți de a nu pune în pericol biotopurile cu specii rare de plante sau animale. În echiparea și reamenajarea traseelor, trebuie să ne luăm toate precauțiile pentru a minimaliza impactul asupra mediului.
6. Implicațiile popularizării zonelor de cățărare prin echipari și reamenajari trebuie luate în considerare cu multă atenție. Traficul crescut în astfel de zone poate duce în extremis chiar și la restricții de acces.
7. Reducem deteriorarea stâncilor folosind tehnicile de protecție cu impactul cel mai redus.
8. Nu numai că strângem propriile gunoai și le ducem înapoi la civilizație, dar culegem și deșeurile lăsate de alții.
9. În absența instalațiilor sanitare, păstrăm în timpul defecării o distanță adecvată față de case, locuri de campare, izvoare, râuri și lacuri și luăm toate măsurile necesare pentru a evita afectarea ecosistemelor, cât și lezarea percepției estetice a celorlalți prin poluarea olfactivă și vizuală. În zonele foarte frecventate cu un nivel scăzut de activitate biologică, alpinistii fac efortul de a-și strânge fecalele.
10. Păstrăm locul de campare curat, evitând pe cât posibil risipa și depozitând gunoiul în mod corespunzător. Tot echipamentul de alpinism – corzi fixe, corturi și butelii de oxigen – trebuie îndepărtat de pe munte.
11. Reducem consumul de energie la minim. În special în țările cu resurse de lemn insuficiente, ne abținem de la acțiuni care ar putea contribui la reducerea accelerată a fondului forestier. În țările cu păduri periclitate, trebuie să aducem cu noi combustibil suficient pentru a prepara hrana pentru toți participanții la expediție.
12. Turismul cu elicopterul trebuie redus la minim acolo unde aduce prejudicii naturii sau populațiilor locale.
13. În cazul unor conflicte în ceea ce privește accesul la anumite zone, proprietarii de terenuri, autoritățile și asociațiile practicantilor sporturilor de munte trebuie să negocieze pentru a găsi soluții satisfăcătoare pentru toate părțile implicate.
14. Ne implicăm activ în implementarea acestor regulamente negociate, în special prin asigurarea impactului public al acestor reglementări și angajându-ne în crearea infrastructurii negociate necesare.
15. Împreună cu asociațiile practicantilor sporturilor de munte și cu celelate grupări ecologice ne implicăm la nivel politic activ în protejarea habitaturilor naturale și a mediului.

Articolul 8 – Stil alpin

PRINCIPIU: Calitatea experienței și modul în care rezolvăm o problemă sunt mai importante decât rezolvarea problemei în sine. Depunem toate eforturile pentru a nu lăsa nici o urmă.

1. Dorim să conservăm caracterul original al tuturor rutelor, în special a celor cu semnificație istorică. Aceasta înseamnă că alpinistii să renunțe la mărirea numărului protecțiilor fixe din traseele

existente. Face excepție cazul în care există consensul local – inclusiv acceptul premieriștilor – de a modifica numărul protecțiilor prin adăugarea sau reducerea numărului de puncte fixe.

2. Respectăm diversitatea tradițiilor zonale și nu vom încerca să ne impunem punctul de vedere asupra altor culturi alpine – și nici nu vom accepta ca alții să și-l impună asupra noastră.

3. Pereții și munții reprezintă pentru aventură o resursă limitată care trebuie împărțită cu practicanții de sporturi montane cu interese diverse și cu numeroasele generații ce vor urma. Înțelegem că generațiile viitoare trebuie să aibe posibilitatea de a-și găsi și realiza propriile forme NOI de aventura în cadrul acestor resurse limitate. Încercăm să valorificăm pereții sau munții într-un mod prin care să nu se reducă oportunitățile viitorului.

4. Într-o regiune în care protecția cu ancore este acceptată, pentru a conserva totuși zone destinate cățărării de aventura și pentru a respecta cățărătorii cu alte interese decât cele majoritare, este de dorit să păstrăm cateva trasee, porțiuni de perete sau pereți întregi fără ancore.

5. Traseele protejate natural pot fi parcurse de cățărători în condiții comparabile de siguranță și cu aceeași plăcere ca și traseele echipate. Majoritatea cățărătorilor pot învăța folosirea mijloacelor mobile de protecție. Cățărătorii nu trebuie să fie reticenti la aceasta formă deosebită de percepție a aventurii și a naturii, forma care poate fi practică la un nivel comparativ de siguranță cu parcurgerea unui traseu echipat cu ancore, condiția fiind însă ca asemenea tehnici de asigurare să fie temeinic însușite.

6. În caz de conflict de interese de grup, pentru a evita eventuale limitări ale accesului, cățărătorii trebuie să-și rezolve diferendele prin dialog și negociere.

7. Presiunile intereselor comerciale nu au voie să influențeze etica unei persoane sau a unei zone de cățărare.

8. Un stil bun în alpinismul de altitudine presupune renunțarea la utilizarea corzilor fixe, la medicamentele pentru îmbunătățirea performanțelor cât și la oxigenul îmbuteliat.

Articolul 9 – Premieră

PRINCIPIU: Prima ascensiune a unui traseu sau vârf este un act de creație. O premieră trebuie realizată respectând comunitatea alpină locală și într-un stil care să corespundă cel puțin nivelului eticii locale, cât și ținând cont de nevoile generațiilor viitoare de cățărători.

1. Premierele trebuie să fie compatibile cu mediul și în concordanță cu regulamentele locale, cu dorințele proprietarilor de terenuri și cu valorile spirituale ale populației locale.

2. Renunțăm la cioplirea sau la adăugarea de prize în pereți.

3. În regiunile alpine, premierele trebuie realizate exclusiv în cap de coardă, de jos în sus.

4. Ținând cont pe deplin de tradițiile locale, este la latitudinea premieristului să stabilească numărul de protecții fixe din ruta sa (luând în calcul și sugestiile de la Articolul 8).

5. În zonele din rezervatiile naturale desemnate ca zone de aventură de către administrațiile locale și de asociațiile locale ale practicanților de sporturi montane, pentru a evita posibilele limitări de acces, folosirea ancorelor trebuie limitată la un minim absolut.

6. În cazul traseelor de artificial gen big wall, folosirea ancorelor și a altor puncte fixe trebuie redusă la minimumul absolut necesar (chiar și în regrupări folosirea ancorelor trebuie pe cât posibil evitată, acestea putând fi folosite numai dacă nu există alte posibilități de asigurare).

7. Traseele de aventură trebuie lăsate într-o stare cât mai naturală posibilă, bazându-ne oriunde este posibil pe folosirea protecțiilor mobile și utilizând ancore numai extrem de reținut, întotdeauna în conformitate cu tradiția locală.

8. Caracterul independent al traseelor adiacente nu trebuie compromis.

9. Când se raportează o premieră, este importantă relatarea detaliilor cât mai precis posibil. Cînstea și integritatea alpinistului, până la proba contrarie concludentă, vor prima întotdeauna.

10. Munții înalți reprezintă o resursă limitată. De aceea facem un apel stringent la alpiniști de a practica întotdeauna cel mai bun stil alpin cu putință.

Articolul 10 – Sponsorizări, publicitate și relații publice

PRINCIPIU: Cooperarea dintre sponsori și sportivi trebuie să fie o relație profesionistă care să servească cât mai bine binelui în sporturile montane. Este, sub toate aspectele, responsabilitatea comunității practicantilor de sporturi montane de a clarifica și a informa asupra obiectului activităților ei atât publicul larg cât și media într-o manieră cât mai activă.

1. Înțelegerea mutuală dintre sponsor și sportiv este în definirea obiectivelor comune necesară. Pentru a maximiza avantajele ambelor parti, este necesară, atât pentru sportivi cat si pentru sponsori, o precizare exactă a competențelor si a obligațiilor ambelor părți.
2. Pentru a-și menține și îmbunătăți nivelul de performanță, cățărătorii sunt dependenți de o colaborare continuă cu sponsorii. Din acest motiv este important ca sponsorii să-și susțină partenerii chiar și după o serie de eșecuri. În nici o circumstanță sponsorul nu trebuie să-l prezeze pe cățărător pentru realizarea unei performanțe anume.
3. Pentru a stabili o prezență permanentă în toată media, trebuie organizate și menținute canale eficiente de comunicare.
4. Cățărătorii trebuie să acorde o atenție maximă informării realiste asupra activităților lor. O relatare exactă sporește nu numai credibilitatea cățărătorului, dar și reputația publică a sportului pe care îl practică.
5. Vis a vis de sponsor și de mass media, este de datoria sportivului să se implice pentru o etică și un stil bun, cât și pentru responsabilitatea socială și ecologică ce decurge din Declarația Tiroleză.

Pluralismul sporturilor montane

Sporturile de munte moderne cuprind un spectru larg de activități, mergând de la drumeție și bouldering până la escaladă și turism de altitudine, cât și forme de practicare ale alpinismului cum ar fi cele în zonele alpine sau cele de extremă altitudine în zone cum ar fi Anzii sau Himalaya. Deși liniile de demarcație dintre diversele forme de practicare ale sporturilor montane nu sunt de fel rigide, următoarea clasificare prezintă formele reprezentative de practicare

Hiking (~drumeție) și trekking

Drumeția la cabane montane, parcurgând șei și vârfuri, este cea mai răspândită formă de activitate montană. O drumeție de mai multe zile în munți și alte zone sălbatice, în special în afara potecilor, este adesea categorisită ca „trekking”. Drumeția se transformă într-o formă de activitate montană mai complexă din punct de vedere tehnic atunci când mâinile trebuie folosite pentru înaintare.

Ascensiuni pe via ferrata

Traseele aflate pe teren stâncos abrupt, echipate cu cabluri de oțel și trepte de fier devin din ce în ce mai populare. O infrastructura elaborata permite progresia și asigurarea prin intermediul unor carabiniere și dispozitive speciale.

Alpinism classic

Un alpinist din această categorie va parcurge trasee de până la gradul 3 UIAA, va traversa ghețari și urca varfuri urcând pante de până la 50 grade cu zăpadă și gheață. Obiectivele tipice ale acestei categorii de alpinism sunt traseele normale spre vârfuri din zonele alpine de mare și foarte mare altitudine.

Ski alpinism.

Adeptii acestei forme clasice de alpinism folosesc schiurile de tura sau telemark pentru a face drumetii in mediul hivernal, a urca varfuri sau pentru a traversa regiuni întregi. Datorită complexității pregătirii necesare, această disciplină este una printre cele mai pretențioase și periculoase forme de alpinism.

Spectrul formelor de catarare

Catalogarea diferitelor forme de cățărare prezentată de Lito Tejada – Flores s-a dovedit utilă în descrierea multitudinii și a diversității subspeciilor specializate care sunt practicate la acesta oră. Pentru fiecare subspecie a acestor forme de practicare ale cățărării sunt definite de un set informal, dar precis de reguli, formulate de așa natură încât să facă sarcina jocului dificilă – și astfel interesantă. Cu cât este mai mare pericolul ce decurge din expunerea în mediului natural, cu atât sunt mai lejere restricțiile cu privire la utilizarea echipamentului tehnic. Cu cât sunt mai reduse pericolele obiective, cu atât mai stricte devin „regulile”.

Bouldering

În bouldering se parcurg porțiuni dificile de stâncă aflate la mică înălțime, în mod normal fără coardă. Echipamentul permis se reduce la espadrile de cățărat, un săculeț cu carbonat de magneziu – și mai nou – o saltea pentru a reduce efectele căderilor (crash pad). Bouldering-ul se practică pe bolovani sau stânci naturale ca și pe structuri artificiale.

Escaladă pe structuri artificiale.

În prezent majoritatea cățărătorilor folosesc pentru antrenament pereți artificiali într-o sală de sport sau în aer liber. Un număr tot mai mare de cățărători activează exclusiv pe pereți artificiali. Există de asemenea forme noi cum ar fi escalada terapeutică sau escalada ca artă – de exemplu dans sau balet.

Escaladă sportivă - scoli de escaladă.

Prin scoli de escaladă se înțeleg zone cu trasee majoritar echipate având între una și trei lungimi de coardă din care o retragere nu prezintă probleme. Datorită scurtimii lor și a absenței aproape totale a pericolelor obiective, în ultimii douăzeci de ani etica cățărării libere a câștigat acceptanță internațională pentru acest gen de activitate. Aceasta înseamnă că un traseu este considerat ca realizat numai dacă traseul a fost parcurs în cățărare liberă, adică folosind în timpul ascensiunii coarda și mijloacele fixe din traseu numai pentru asigurare și nu pentru progresie sau odihnă.

Escaladă de anduranta.

Dacă un traseu este mai lung de trei sau patru lungimi de coardă, acesta este considerat traseu de anduranță.

Escaladă tip bigwall / artificială.

În aceasta forma de practicare dezvoltată la origine în Yosemite Valley, practicanții escaladează pereți ce nu pot fi abordați în cățărare liberă, folosind un instrumentar special conceput pentru astfel de ascensiuni. Pentru a reduce la minim urmele realizării ascensiunii, se evită pe cât posibil folosirea ancorelor și a celorlalte mijloace fixe pentru înaintare și protecție.

Catararea alpina – Alpinism

În mediul alpin, alpinistii sunt expusi tuturor pericolelor obiective ce decurg din prezenta lor în acest mediu. Repetarea de trasee clasice în zone alpine cere echipei un bagaj ridicat de cunoștințe și aptitudini, cum ar fi de ex. plasarea protecțiilor. Deoarece de multe ori supraviețuirea depinde nu numai de abilitatea de a rezolva problemele tehnice ale unui traseu într-o manieră sigură ci și de viteza unei echipe, în mod obișnuit este permisă folosirea pitoanelor și a mijloacelor mobile și pentru progresie. Totuși, începând cu sfârșitul anilor 60, principiile cățărării libere au fost adoptate tot mai mult și în traseele alpine. Dacă la începutul acestei epoci accentul s-a pus pe parcurgerea în cățărare liberă a traseelor parcurse în mod curent până atunci folosind mijloace artificiale, nu a durat mult până ce au început să fie deschise rute în concordanță cu noile reguli mai stricte. Astfel au fost deschise atât trasee de aventură extrem de temerare cât și trasee de escaladă sportivă foarte dificile.

Un aspect important al alpinismului este catararea în gheață. Aceasta cuprinde atât ascensiuni pe flancuri clasice de gheață cât și ascensiuni tehnice extrem de dificile. O forma de cățărare în gheață care a devenit populară în ultima vreme presupune ascensiuni pe cascade înghețate, stalactite de gheață și stâncă acoperită cu gheață. Traseele moderne mixte de stâncă și gheață implică uneori mișcări deosebit de dificile pe stâncă utilizând colțari și ustensile de gheață. Jocul se desfășoară după regulile cățărării libere. Traseele de gheață și cele mixte pot cuprinde rute de o lungime de coardă cât și acțiuni îndrăznețe în cele mai înalte zone care pot dura câteva săptămâni.

Cățărare de aventură și cățărare sportivă

În cadrul escaladei alpine și a celei de faleza, terminologia modernă face diferențierea între stilul de aventură și respectiv stilul de cățărare sportivă.

Stilul de aventura sau cățărarea „tradițională” (trad climbing), are următoarele trăsături:

- Performanța este evaluată în funcție de rezistență la stres psihic necesară ascensiunii unui traseu.
- Cățărătorul este responsabil pentru plasarea protecțiilor sau trebuie să se descurce fără.
- Greșelile comise de capul de coardă pot avea consecințe extrem de grave.

Cățărarea sportivă se caracterizează prin următoarele:

- Performanța este evaluată după gradul de dificultate.
- Elementul kinestetic este predominant.
- Ancorele asigură o protecție în general perfectă.
- Dacă tehnicile moderne de asigurare sunt corect utilizate, căderile capului de coardă de obicei nu au urmări grave.

Stilurile de cățărare de aventură și sportiv pot fi aplicate atât falezelor cât și traseelor alpine. Între versiunile pure ale cățărării de aventură și a celei sportive există o multitudine de forme hibride.

Diferitele forme de practicare ale sporturilor montane corespund, ca și diferitele „filozofii” de asigurare în trasee, necesitatilor diferite ale cățărătorilor. Bogăția de forme în sporturile montane asigură satisfacție și împlinire de sine unui număr mare de practicanți – un fapt pe care îl considerăm binevenit.

Atât adeptii abordării în stil sportiv cât și cei ai filozofiei de aventură au dreptul de a cățări în concordanță cu interesele și abilitățile lor.

Scopul nostru trebuie să fie conservarea pluralismul stilurilor de cățărare, lăsând fiecărei discipline aria ei de desfășurare.

Alpinism de mare altitudine

Această disciplină montană aplică regulile alpinismului în zone de mare altitudine vârfurilor de șase, șapte și opt mii de metri, multă vreme rezervate expedițiilor clasice. În alpinismul de altitudine corzile fixe, ajutorul din surse externe sau instalarea unui lanț de tabere, ca și oxigenul îmbuteliat sunt respinse.

Expediții

S-au dezvoltat două forme ale acestei activități: prima variantă are funcția de a permite unui număr cât mai mare de membri ale expedițiilor de a atinge pe rute clasice vârfuri renumite în zonele de mare altitudine. Ei optimizează probabilitatea reușitei prin apelarea fără restricții la porteri, corzi fixe și oxigen artificial.

Prin contrast, forma extremă de expediție se străduiește să împingă limitele posibilului și a dificultăților tehnice. În acest sens este folosit tot spectrul de echipamente moderne (cu excepția oxigenului îmbuteliat): corzi fixe, tabere intermediare și depozite de echipament.